

Humanismus

- myšlenkový proud, *humanus* = lidský
- za prvního představitele považován Francesco Petrarca
- lidé už se nezabývají jen studiem teologie, ale i studiem odvětví ryze lidských = studia *divina*
- *ad fontes* = k pramenům (ne jen poslouchat komentáře, ale umět řecky a přečíst si díla sám)
- základní knihou je bible, všechny knihy vytištěny do roku 1500 = *inkunábule*, jsou nesmírně drahé
- Kronika trojanská

Filosofie

- Lorenzo Valla: mezi prvními říkal, že Konstantinova donace (díky které církev odvozuje svoje právo na Řím) je faleš, že to nepsal Konstantin, spis O slasti (nejlepší dobro pro člověka je slast)
- Pietro Pomponazzi, Niccolò Machiavelli (vladař)
- *platonismus* = ve Florencii platonská akademie

Věda

- svět není konečný a vše se netočí kolem Země
- Mikuláš Koperník: heliocentrická teorie, rotace Země kolem své osy
- Johannes Kepler: Keplerovy zákony, planety neobíhají po kružnici, ale po elipse, zkonstruoval dalekohled
- Tycho de Brahe: astronom na dvoře Rudolfa II., pohřben v kostele Panny Marie před Týnem
- Galileo Galilei: dalekohled, Měsíc není pravidelná koule, nakonec pronásledován církví, dožil v domácím vězení, „a přece se točí“, což nejspíš neřekl
- Giordano Bruno: dominikán, vzdělanec, vesmír je nekonečný, upálen

Anatomie

- poskočila znalost lidského těla v rámci prvních pitev

Společenské vědy

- Erasmus Rotterdamský: kritizuje nežádoucí jevy ve společnosti, sepsal v díle Chvála bláznivosti
- Jan Amos Komenský: filosof, pedagog, Labyrint světa a ráj srdce
- *utopie* = něco neuskutečnitelného v praxi, nereálného
- Thomas More: Utopia, líčí ideální společnost
- Thomaso Campanela: utopie sepsána v díle Sluneční stát